

135

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Iovis vigesima-septima Februarii.

M. CLAUDIO PERRAULT, Doctore Medico, Præside.

Est ne lac sanguis dealbatus?

I.

LAC nutritioni recens nati infantis natura sic adornat, ut quod in quovis alimento præcipuum est, non difficilem præbeat ventriculo coquenti operam. Nec tamen quo melius id præstet, ideo vires omnes adhibet quibus ad humores coquendos instructa est: sed ut cujusque aut nascentis aut nondum nati corpusculi varia fert indoles, ita majorem aut minorem curam impendit in præparatione ejus alimenti, quod cuique conveniens est. Nam credibile est illam quæ in ipsis vitæ primordiis sanguinem perfecte elaboratum fætui pusillo subministrat per proprios canales umbilico insertos, eam ipsam subinde liquorem non ita accuratum intra amnii tunicam effundere, jam grandiusculi ore attrahendum: tandem non absimilis genii succo sed minus adhuc defæcato mammas implere in editi & tunc vegetioris infantis alimoniam. Nempe sapiens illa omnium parens & educatrix cujusque vires cùm in fætu, tùm in infante perpendens, præcipua & ardua opera rudibus ne committat, ea penè confecta tradere studet, utcumque tamen perficienda relinquit; ut longa tandem consuetudine partes tentata sæpius ea munera, quæ ipsæ per sese nullo duce post partum edituræ sunt, edoceantur. ventriculum enim nullo tyrocinio

informatum, & laborum suorum inscium verita ad opus vocare extemporaneum, ejus infantiam imprimis erudire satagit, inchoata in amnii succo, deinde in lacte sua pensa distribuendo, quæ chyloseos integræ, propria industria, demum à lacte depulso suscipiendæ, velut typum & exemplar exhibere, atque adeo partis illius inter principes non ultimæ, vim insitam promovere valeant.

II.

NIHIL ferè differt inter lac & chylum quam quod sanguinem junioris fætus inter & maternum; substantia, temperies, color, sapor, usus his ut illis penè similis: aliqua tantum præparatione ac levi coctione discrepant. Maternus sanguis fætui destinatus sparsas per placentæ carneam molem subit radices vasorum umbilici, quæ mesenterii vicem in fætu novello peragunt, ut præparata ibi materia sanguini perficiendo subministretur. Eodem modo nutricis chylus lacti conficiendo dicatus mesenterium, jecur, pulmones, cor & mammarum vasa pervadens, glandularum quæ appositæ sunt vi perficitur, & succus evadit infanti amicus, facili negotio in sanguinem mutandus. Sed quemadmodum fætus junior matris sanguine vel optime elaborato non alitur, quin prius partium sanguinis opificum veluti domesticis focis admotum ipse proprium effecerit. Ita lacti omnibus chyli dotibus instructo coctionis tamen in lactentis ventriculo complementum quoddam accedat necesse est, ut peculiari chyli puerilis nota insignitum propriis sanguinificationis organis acceptum esse possit.

III.

NON quivis in vasis contentus humor sanguis est, per vias istas publicas non utilia tantum invehuntur alimenta, cænum quoque & sordes exportantur. Ipsæ etiam partes alibiles non unius generis sunt. Quibusdam coctis jam & rubro sanguinis caractere notatis, aliæ crudæ & adhuc ex chylosi albescentes promiscuæ permiscentur. Hæ nempe pulmonum folles & infectorios lebetes nondum expertæ, nondum in sanguinis officinis vero nutritii humoris sigillo obsignatæ, interim dum id consequantur, partium corporis quarumdam imperfectarum spuria nutritione plerumque absumuntur, & in pinguedinem, pilos, ungues, cuticulam; brutis in cornua,

caudam, atque jubas abeunt; ac si quibus mulieribus non lactantibus redundaverint, cephalalgiæ, catharri, sputationis, aliorumque affectuum causæ evadunt inedia potissimum rescindendæ. Fæmineum siquidem genus edax, jecoris & cordis calore imbecillo ventriculi coctione magis viget, ac vasa humore plurimo distendit, sanguine pauco; parciore vero dum utero gerit; quo tempore calor & spiritus circa uterum novis occupati ministeriis consuetum sanguinis opificium segnius perficiunt: tunc etiam mammæ convenientis materiæ opportunitate sui muneris admonentur, lac tamen non multum generant, & statim à partu pravum, ac tandem nullum; pro varia aut ad uterum, aut ad mammas, aut ad cor caloris & spirituum conversione; nutririoni quippe potissimum nunc fætus, nunc infantis, nunc matris per alternas vices incumbentium.

I V.

CHYLUS sanguinis & lactis communis materia est, sed non tanta chyli ad procreandum sanguinem facilitas quanta proclivitas est ad lactis confectionem. Sanguis ex chylo plurimo longa & operosa coctione incrassato non copiosus educitur, obliteratis pene omnibus quæ in cibis fuerant viribus: lac vero iis parum mutatis plurimum & statim fit ab imbecillo calore ex chylo dilutiore, de cibis qui in paucissimum & tarde sanguinem mutentur ut oleribus, præsertim lactuca, fabis, aquæ etiam potu liberaliore, tum ab otio atque edacitate. At contra quæcumque sanguinis citum moliuntur opus mammas lacte non distendunt: mulieres quippe solida ac dura carne præditas, jusculis carnium, vino & exercitatione utentes, & quæ non sunt voraces, puri sanguinis cumulare magis, lactis minus suppeditare videas; quod licet optimum sit, copioso tamen & livescenti, non semper anteponendum.

V.

SAPIENTIOR est natura quam ut aliquid frustrà ex sententia moliatur: nec vero necessariis opibus adeo superfluit ut earum citra noxam ferre possit temerariam profusionem. Scilicet operosam in sanguine conficiendo operam, calorem nativum ludere, & debitos substantiæ nobiliori conatus in deteriorem & minori molimine parabilem impendere nec decet, nec fieri potest ut sanguinis tanta copia lactantes singu-

lis diebus minuantur, nullâ, ut contingit, virium jacturâ. At ductus desideras quibus chylus ad mammas deferatur: credo si canales per quos bilis insanientibus rapiatur in cerebrum, aut serum perveniat ad renes cum Democrito, Asclepiade & Heraclito adhuc investigas; si materiam nutriendis oculorum humoribus & ficcioribus ossium partibus variè destinatam per ejusdem generis tubulos fluere posse nondum intelligis, & sola secretione ex diversis sed promiscuis humoribus singulos in singulas partes derivari; si non advertis quibus usibus tot & tam variæ per universum corpus sparsæ glandulæ inserviant; si nescis spongiarum more laudabiles succos quasdam sorbere & effundere, alias fædam tergere illuviem, & quemadmodum in glandulis ventriculi, intestinorum, mesenterii, pancreatis, cutis, noxii humores per arterias errantes intercipiuntur, sudore, secessu aut vomitu, ut in naturali & quotidiana, sic & in artificiosa expurgatione eliminandi. Ita & in amnio, in mammis, in pericardio, in ore, & in aliis partibus quasdam reperiri, quarum nonnullæ vix cadunt sub aspectum, & tamen per eas utiles & eximii liquores stillent. Omnino nisi sanguinem in serum, in sudorem aut in eos qui per catharsim educuntur humores mutari contendis: non est cur velis substantiam illam naturæ delicias atque decus generosos spiritus deponere & suâ purpurâ contumeliosius exui in lactis generatione.

Ergo lac non est sanguis dealbatus.

Proponebat Parisiis CLAUDIUS JOANNES-BAPTISTA DODART, Parisinus Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1687.

PARISIIS,
Apud Franciscum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.